

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

STUDIEDAG BANABA'S: KANSRIJK ONDERWIJS
ZELFSTURING: EEN ONDERSCHAT KERNBEGRIIP IN DE ZORG
PWO 'Stuur-je-spel' Ilse Aerden, Tinne Van Camp & Caroline Vancraeyveldt

(Anders) leren kijken naar spel en zelfsturing.
Vanuit kader CEGO

Zelfsturing

W
I
L

KEUZE / DOEL
SCENARIO
BEDENKEN
UITVOEREN
AFSTAND

CEGO

Your plan

Reality

(Anders) leren kijken naar spel en zelfsturing.

Propels : kader rollenspel (Leong & Bodrova)

- manipulerend spel
- eenvoudige rolgebonden handelingen
- eenvoudig rollenspel
- uitgebreid rollenspel
- realistisch rollenspel

Rollenspel en leeftijd? Zelfsturing en leeftijd?

Zelfsturing en executieve functies
Een definiëring van executieve functies

Executieve functies

- onderliggende functies / processen die zelfsturing mogelijk maken
- aangestuurd vanuit de prefrontale cortex

Holistische benadering	Analytische benadering
Controlesysteem van ons brein	Inhibitie
Cognitieve zelfregulatie	Werkgeheugen
	Cognitieve flexibiliteit

Betekenis voor (kleuter-)onderwijs?

(Diamond et al – Noble et al.)

- Gerichte aandacht voor zelfsturing vanaf voor- en vroegschoolse periode
- >> aantal kinderen met lage zelfsturing daalt en schoolsucces stijgt
- **Voorwaarden:**
  - **Spel als basis**
  - **Niet als apart ontwikkelingsgebied, maar geïntegreerd, gericht op brede ontwikkeling**
  - **Gestructureerd, stapsgewijs toewerken naar...**

Doe-alsof-spel om zelfsturing te ontwikkelen

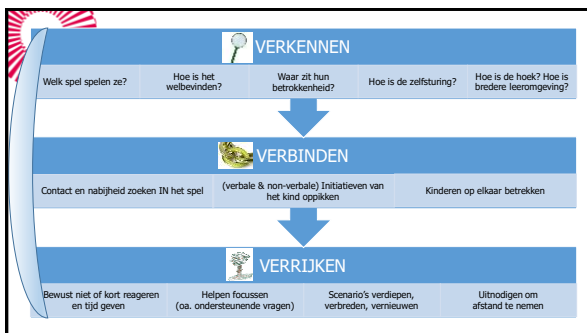
Tijdens doe-alsof spel

... leren kinderen anderen en zichzelf reguleren

... worden executieve functies ontwikkeld:

- Niet ingaan op verleidingen buiten het scenario van het spel, emoties controleren (*Impulscontrole*)
- In het spel blijven, regels onthouden, in gedachten informatie opslaan en ermee werken (*Werkgeheugen*)
- Zich flexibel aanpassen aan inbreng van andere spelgenoten, spel aanpassen aan speelomgeving (*Cognitieve flexibiliteit*)

Experimenteel aangetoond door Leong & Bodrova (2012) en Blair & Raver (2014) met de implementatie van het programma 'Tools of the mind'.

Meer weten?

- Blogberichten kleutergewijs.be

<https://kleutergewijs.wordpress.com/2018/04/22/rollenspel-het-sammum-van-spel-in-onze-kleuterklassen/>

<https://kleutergewijs.wordpress.com/2017/03/21/kan-je-zelfsturing-sturen-over-de-kracht-van-rollenspel-en-de-rol-van-de-leerkracht-hierbij/>